

Visszatérve a fenti esetre, joggal való visszaélés azért nincsen, nem lehet, mert felperesnek joga volt beszámítással élni és ezzel alperes követelési jogának érvényesítését megakadályozni. Igaz, hogy felperes nem élt beszámítással és így ellenjogát nem érvényesítette, de a joggal való visszaélés gyakorlata annak a harmadiknak érdekét védi, ki ellenjog nélkül ki van szolgáltatva a jogosított méltánytalan és őt károsító jog gyakorlásának, de nem azt, akinek módjában van ellenjoga gyakorlásával ezt a kárt megelőzni, a joggyakorlást kivédeni, de ezt hanyagságból, nemtörődömségből stb. elmulasztja. Hogy ez így van, az a fenti ítélet abból a részből is kitűnik, hogy amennyiben a felszólítás és nógatás után is hallgatott volna felperes, úgy alperes joggyakorlását jogosnak ismerte volna el. Jogpolitikai érdek is, hogy a hanyagságot ne jutalmazzuk azzal, hogy a másik félre több terhet hárítsunk.

E fejtegetések csak azt akarták kimutatni, hogy jogrendszeri okokból nincs ebben az esetben joggal való visszaélés, de nyitva hagyom azt a kérdést, hogy nem dolosus-e alperes eljárása, mikor olyat követelt, aminél többet felperes viszont az ő felétől követelhetett volna. *ifj. Dr. Szigeti László.*

Tulajdonközösség és gazdálkodás. A gyakorló jogász számára sűrűn vetődik fel kényes problémául a tulajdonközösség esetén a közösség tárgyát képező dolog, rendszerint ingatlan kezelése körül. Jogunk csak kivételesen ad a gazdálkodásra vonatkozó szabályokat és természetesen az érdekelt felek érdekmérlegelése, illetve elhatározása alá bocsátja az egyes gazdasági ténykedések megválasztását. A jog számára a legtöbb esetben a felek gazdasági ténykedése egy előzetes adottság, amelyhez utólag fűz megtörténtség esetére a jog bizonyos jogkövetkezőseket, de megtörténésekre, vagy megtörténések mikéntjére előre a jog rendelkezéseket nem állít fel. Ez az álláspont egyenes következménye a gazdasági szabadság alapelveinek, mely a felekre bízta, hogy ugyan a jogrend korlátai között, de egyébként szabadon ténykedjenek, számolva esetleg azzal is, hogy egyesek esetleg nem teljesen célszerűen, sőt nem is észszerűen fognak rendelkezni. A jogrend által szabályozási körébe vont terület kijelölése valójában individualista szemlében történik, értve alatta azt, hogy a jog az egyes egyén ténykedéseire képzelel el a maga szabályvilágát, de azt is, hogy mit tekint a szabályozandó anyagterület szabályon kívül esőnek. Ez az elképzelés, amely a jogi szabályozástól idegen anyagnak tekint az egyeseknek az önkaratokon alapuló gazdasági ténykedéseit, már nem áll meg a tulajdonközösség esetén, mert itt az a mi történendő, nem az egyetlen érdekelt elhatározásán, hanem a többi érdekelt elhatározásán mulik. Ennek a több érdekeltnek léte már a jog közbelépésére ad alkalmat, illetve a jog közbelé-

pését teszi szükségessé a gazdasági ügyködésre vezető akarat megszületésénél is, amely akarat kialakulási folyamat egyetlen érdekelt léte esetén a jogszabályozáson kívül rekedt tényező. Viszont abból, hogy a jog csak a már megszületett akarat külső tényekben való megvalósulásától kezdve lép elvileg közbe, érthetővé teszi, hogy tulajdonközösség esetén nehézségek támadnak az akarat megszületése körül éppen azért, mert a jog itt az akarat megszületésének azzal a kérdésével kénytelen foglalkozni, amit egyébként a maga ható körén kívülállónak tud és kezel. A tulajdonközösség több érdekeltje között a viták jórészen elintézését nyerne a mundus se expedit elve alapján. De megeshetik az is, hogy a felek, vagy akár valamelyik fél mégis csak kénytelen a bírósághoz fordulni jogi oltalomért. A bírói döntés alá kerülő keresetek száma szemben a tulajdonközösséggel, kapcsolatosan támadó életbeli konfliktusok nagy számához, aránylag csekély és ezért minden e tárgykörben várható bírói döntés fokozott figyelemre tarthat számot az élet irányítása szempontjából. A Kuria P. VI. 990/930. számú határozata a tulajdonközösségben élő társak jogi helyzetére vonatkozó helyes döntést tartalmaz, kimondván, hogy a „tulajdonostárs nem köteles figyelembe venni a többségben levő tulajdonostársaknak oly többségi határozatát, amely a tulajdonközösség tárgyi természetének és a rendes gazdálkodás szabályának meg nem felel, sőt amely az utóbbival ellenkezik is.” A határozat tehát lényegileg az ésszerűség és okszerűség mérlegén bírálja el a tulajdonközösség tárgyának mikénti használatát. Megállapított gyakorlat, amely egyébként a dolog természetéből folyik, hogy a többségi határozat az irányadó, ezt a gyakorlatban kifejecesedett elvet helyesen korrigálja a hivatkozott kuriai ítélet azzal, hogy kifejezetten kisebbségi jogként megadja minden érdekeltnek azt a lehetőséget, hogy a többség határozatát ne tekintse magára nézve feltétlen kötelezőnek, hanem az esetre, ha a többségi határozat a rendes gazdálkodás szabályainak meg nem felel, e kisebbségi jog oltalmát a bíróságtól kérje. Hangzatos kifejezéssel élve, tehát a Kuria ítélete a többségi tirannizmusnak állít korlátokat. A joggal való visszaélés elvi gondolata az, amely a tulajdonközösség terén is a kisebbségi jogot kifejezetten elismerteti.

B. S.

Ügyvédi költség és ajánlat. Vitatlan jogi tétel, hogy az el nem fogadott ajánlat az ajánlattevőt köti. Érvényes ez a tétel nemcsak az esetre, ha az ajánlattal első kezdeményező lépés tétetik valamely ügylet létesítésére, hanem akkor is, ha egy már fennálló jogviszony mikénti rendezésére tesz az egyik fél ajánlatot. Az ajánlat ugyan bizonyos fokig ekkor is kezdeményező, de a kezdeményezés nem egy jogviszony létesítésére, hanem a már létező jogviszony lebonyolítására vonatkozik. Ha